

Leto IV.

Izhaja vsakega 1. in
15. v mesecu. Letna
naročnina 25 Din, za
inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 6.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekovdom

Jesenice, 15. marca 1939

Ob kronanju papeža Pija XII.

V teh dneh so oči vsega sveta obrnjene v Rim. Milijoni so žalovali ob smrti velikega Pija XI., milijoni z nestrpnostjo pričakovali novega krmarja Kristusove Cerkve, milijoni so s spontanym navdušenjem pozdravili novega Pija.

Ob volitvi novega papeža se je pokazala sv. Cerkev v sijajni luči. Prazno je vsako govorenje onih, ki so smatrali, da mora biti sv. Cerkev ob času splošne zmede prav tako zmedena; razbito je tiho upanje tistih, ki so mislili, da se bo morala ukloniti Cerkev Bog vеди kakšnemu vplivu zunanjega sveta in podlegati spletkam in oboroženi sili; zmotili so se oni, ki so imeli cerkveno hierarhijo za neenotno, pa so pri tem pozabili, da je vsak, ki bi bil prav tako kot Paccioli lahko izvoljen za papeža, Kristusa poln, onega Kristusa, ki je rekel: »Ti si Peter — Skala...«

Ko so v nedeljo, 12. t. m. kronali novega papeža Pija XII., si je pač vsakdo mogel v duhu naslikati vso slavno, skoro dvatisočletno zgodovino katoliške Cerkve. Kako je Kristus svoj edino zveličavni nauk izročil sv. Petru, katerega je ta potrdil s svojim mučeništvom; kako si je veliki sv. Gregor spričo oholih carigradskih patrijarhov nadel ime »služabnik božjih služabnikov« in je nedolgo za njim papež Hadrijan II. postal zaščitnik in podpiratelj slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Čeprav je v 11. in 12. stoletju bila Cerkev razbičana skoro do iznemoglosti, jo

je vendar moč papežev v 13. stoletju povzdignila do največjega sijaja. Čeprav so bivali papeži skoro 70 let v avignonskem ujetništvu in so včasih po trije vladali sv. Cerkev, se vdajali razkošju in uživanju, je vendar katoliška Cerkev tista, ki je zidana na skalo, tista, ki je ne vodi človeška slabost, ampak božja moč. Čeprav so zmote kot protestantizem, janzenizem in kalvinizem pretresale do temeljev Kristusovo Cerkev, je ostala le-ta vendarle ena, sveta, katoliška in apostolska.

Če pogledamo zgodovino zadnjih papežev, vidimo, da se prikazuje sv. Cerkev v vsem sijaju. Pij IX., Leon XIII., Pij X., Pij XI. — eden papež Brezmadežnega spočetja, drugi papež presv. Eucharistije, tretji papež Kristusa Kralja in njegovega miru itd.

Ob kronanju Pija XII. nam prihajajo na misel njegove besede: »Vsi ljudje, ki imajo srce, žele mir, ker je mir plod pravice in usmiljenja.« S temi besedami se je označil za papeža miru po poti pravičnosti. Najlepša naša čestitka k njegovemu kronanju naj bi bila, da bi drug drugega navduševali z njegovimi lastnimi besedami: »Vsi moramo sodelovati pri krščanskem odrešenju sveta. Pred nami gre papež. Slediti mu moramo, ga posnemati in podpirati. Škofje in duhovniki, vlada in ljudstvo, možje in žene vsakega stanu — na delo za upostavitvev kraljestva resnice, pravice in ljubezni!«

Preračun jeseniške občine

Splošne pripombe

Občinski preračun je po sestavi zakona o občinah v glavnem delovni program, nekaj gospodarski načrt za delo občine v bodočem preračunskem letu. Ker je to delovni program za bodočnost, mora obsegati za bodočo preračunsko dobo v glavnem izkaz vseh dohodkov, o katerih se da pričakovati, da se bodo mogli ostvariti. Vsak občinski preračun predvideva višino izdatkov in tem odgovarjajočo višino prejemkov. Bistvo tega predvidevanja je, da mora biti kolikor mogoče točen, sicer bi bil preračun nerealen. Razlika med izdatki in dohodki mora biti najmanjša, potem je preračun realen in to je ena prvih bistvenih lastnosti, ki jo je treba pri sestavi preračuna upoštevati. Zakon ne postavlja mere, kakšen procent razlike med dohodki in izdatki bi preračunu vzel lastnost realnosti. Druga lastnost preračuna je preračunsko ravnotežje, t. j., izdatki in dohodki morajo biti kriti. Pri sestavljanju preračuna se najprej predvidijo izdatki in šele potem dohodki. Ravnotežje v preračunu se izvede z znižanjem izdatkov.

Dalje mora preračun zadostiti v enaki meri vsem občinskim potrebam. V tem se kaže načelo preračunske enotnosti. Nadaljna načela so še preračunska popolnost, ki pomeni predvidevanje vseh vrst občinskih izdatkov in dohodkov v

celoti ter načelo preglednosti, ki pa je bolj tehničnega pomena in spada v poglavje o izvrševanju preračuna.

To omenjamo iz razloga, ker se opaža, da se za preračun in s tem tudi za občinsko gospodarstvo zanimajo ne samo oni, ki preračun izvršujejo in je zanimanje zanj njihova naloga, ampak tudi občani sami, ki so tudi neposredno udeleženi pri občinskem gospodarstvu, predvsem kot davčni zavezanci. Saj ne plačujejo le državnih davčin, ampak jim občine po zakonskem pooblastilu smejo nalagati tudi takozvane samoupravne doklade na državne neposredne davke. Dalje pa predvidevajo preračuni tudi občinske posredne davke v obliki trošarin, taks in drugih prisilnih dajatev, kakorkoli naj se že imenujejo, in so s tem zopet prizadeti občani.

Občinski preračun sestavlja občinska uprava in ga predlaga v osnutku občinskemu odboru, da sklepa o preračunu samem in o eventuelnih pripombah s strani občanov, če so bile iste stavljene v dobi, ko je bil osnutek preračuna razgrujen občanom na vpogled.

Tako sestavljen osnutek preračuna za leto 1939/40 je predložila občinska uprava občinskemu odboru dne 3. marca v razpravo.

Z Jesenic

Cerkveni pevski zbor bo priredil v začetku aprila cerkven koncert. Na sporedu bo pasijon sv. Mateja v originalni priredbi, poleg tega pa nekaj postnih pesmi naših najznačilnejših modernih cerkvenih skladateljev, ki utirajo cerkveni glasbi nova pota. Na koncert, ki bo za vsakega ljubitelja lepe glasbe redka zanimivost, že sedaj vabimo vso jeseniško in okoliško javnost.

Tradicionalni praznik Krekovega prosv. društva. Kakor vsako leto, bo tudi letos praznovalo Krekovo prosv. društvo z vsemi svojimi edinicami praznik dela za prosveto in kulturo. Menda pa še nikdar ni bil praznovan s takim sijajem, kot bo, kakor kažejo priprave, letos. Vse društvene edince so v skrbnih pripravah, ker za zaključek praznika pripravljajo akademijo, ki naj kolikor mogoče točno ponazori vsestransko kulturno in prosvetno delo velike in delavne Krekove družine.

Spored bo naslednji: ob 8. uri zjutraj zbirališče na telovadišču, nato sprevod k skupni sv. maši v župno cerkev. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo za vse članke, po maši odhod v Krekov dom, kjer bo skupni slavnostni sestanek, na katerem bodo govorili razni predstavniki vseh društvenih edinic. Slavnost bo zaključila godba.

Zvečer ob 8. uri bo v veliki dvorani društvena akademija s sledečim sporedom: 1. Koncert godbe na pihala, velikega orkestra in salonskega orkestra z narodnimi deli. 2. Narodni venček (poje društveni pevski zbor). 3. Narodna alegorija z recitacijo. 4. Nastop naraščaja. 5. Nastop gojenk. 6. Nastop mladenk. 7. Nastop mladcev. 8. Vrhunske vaje na krogih. 9. Nastop članic. 10. Nastop članov. Vrhunske vaje na konju. 11. Slovensko rajanje (članice). 12. Dramatski prikaz.

Že sedaj vabimo vse, da se udeležijo tega lepega praznika jesniške prosvete.

»Naš kovinar« je prinesel v 6. številki dro-

ben dopis, naslovljen na svojega urednika z vso pozornostjo in spoštovanjem opremljenega. Z njim se je predstavil javnosti neki bivši dopisnik »Slovenca« kot naročnik »Slovenca« in somišljenik režima. To je glavna misel in prava vsebina dopisa, ki bi naj zasijala kot novo odkrita ali pozabljena zvezda v brk vsem, ki bi si upali o njegovem podpisniku misliti drugače. Zakaj že samo opozorilo v dopisu, da podpisnik ni več dopisnik »Slovenca«, je brezpomembno, saj so Jeseničani res, kakor sam v dopisu trdi, opazili znatno spremembo v dopisih v »Slovenca« in sicer z zadovoljstvom. Čudimo se pa, kje se je našel tisti, ki je mogel iskati tozadavnega pojasnila pri podpisniku dopisa, ko je vendar vsem znano, da je merodajni forum za te ali one javne zadeve daleč proč od njega. Zato prav radi še sami pribijamo, da podpisnik dopisa v »Kovinarju« in somišljenik režima res nima nobenega pooblastila.

Dovje

Legija koroških borcev je imela zadnjič zborovanje v gostilni gosp. Kramarja. Ob tej priliki so se naši člani, ki jih je precejšnje število, pridružili jeseniški podružnici. Med njimi je tudi Jaka Šmid, kateri si je priboril v bojih na Koroškem veliko hrabrostno svetinjo in čin narednika.

Fantovski odsek in deklški krožek pridno napreduje. V nedeljo dne 3. t. m. sta priredila telovadno akademijo. Za tak napredek mladine gre zahvala voditeljem, ki so izvežbali za nastop poleg članov in članic še 36 mladih in naraščajnikov ter 50 gojenk in mladenk. Mladci in članice so dobro uspeli na bradlji. Najmlajši so dobro izvajali proste in simbolične vaje, ki jim je dve sestavi br. Lichtenegger.

25 let „Bistrice“

Kot krono svojemu petindvajsetletnemu delu in kot zunanji izraz hotenja kamniških študentov je dijaško počitniško društvo »Bistrica« izdalo almanah z naslovom »Na bregovih Bistrice«. Številne kritike in pohvale, ki smo jih brali v naših listih, pričajo, da ni to knjiga, ki bi s svojo vsebino posegla le v krog društvenih udov in prijateljev, ampak da je našla odmev tudi v širših plasteh slovenskih izobražencev. Še prav posebno pa je važna za nas študente, ka-

Preračun izkazuje 3.508.949 din izdatkov in prav toliko dohodkov. V primeri s preračunom, po katerem gospodari občina sedaj, je preračunski osnutek za 421.384 din višji (14,6%). Napram rednemu in izrednemu preračunu tekočega leta pa znaša povpreček le 121.841,57 ali 3,9%.

Povišanje preračuna najdemo v poglavju socialnega skrbstva v postavki: prispevek občine ubožnemu skladu. Ta prispevek je opravičljiv, ker se bo v bodočem preračunskem letu dogradilo in opremilo mestno zavetišče. Prispevek znaša din 1.228.950.— in je to najvišja postavka v celotnem preračunu. Jasno je iz tega, da je jeseniška občina izmed redkih, ki pravilno pojmuje socialni položaj svojih občanov. Višina prispevka je bila preračunana na podlagi stavljenih ponudb za izvršitev vseh del v zavetišču. Glavna večja dela so se delno že oddala, ostala manjša pa se še bodo, vendar je bila višina prispevka utemeljena, ker je občina prejela ponudbe že za vsa dela in se je izdatek tako mogel izračunati. Znatno višji so tudi izdatki za odkup zemljišč pri regulacijskih delih in urejevanju

cest ter za ureditev pokopališča, ki še čaka dokončne rešitve.

Kritje zvišanemu preračunu je našla občinska uprava v uvedbi nove občinske trošarine na porabo koksa, ki služi industriji. Davčna osnova se je proti prejšnjemu letu zvišala od dinarjev 1.214.709,64 na dinarjev 1.496.108,64. Od te odpade na davčno osnovo za odmero družbenega davka din 900.310.—. Največje industrijsko podjetje na Jesenicah ima 890.157 din osnove za odmero družbenega davka, tako da odpade na ostala podjetja le neznaten del.

Višina doklad na državne neposredne davke se je znižala od 44 na 30 odstotkov in to je v poslovni dobi sedanje uprave že drugi primer znižanja. Prebitek obračuna za leto 1957/58 se je vstavil tudi kot kritje v preračunu za 1959/40.

Takšna je slika preračuna v splošnih potezah, ki ga je obravnaval občinski odbor dne 3. t. m. Podrobnejšo analizo in pregled bomo objavili prihodnjič.

Da bo jasno...

Že nekaj časa se med pripadniki drugih organizacij in v onem krogu inteligence, ki ima osebni koristolovski interes ali idejno utemeljitev na zasledovanju delavskega gibanja, močno ugiba in razmotriva o tem, kako in v kakšno smer bo delavski pokret v naši državi krenil v bodočnosti.

Povod za to pozornost ima dva vzroka. Prvo je združitev stanovske organizacije slovenskega delavstva Zveze združenih delavcev z organizacijo srbskega delavstva, Jugoslovenskim radniškim savezom (Jugoras). Javnost pa ni še izlučila resničen pomen in namen tega, za delavstvo važnega dejanja iz mnogosmernega besedičenja ter namernega zavedanja v zmoto od gotovih ljudi, že se je na političnem torišču izvršila važna izprememba, kar je ustvarilo za razmišljanje še večji povod. Po padcu prejšnje vlade se je izvedelo za neke načrte, ki so se izrecno tikali delavskega gibanja. Čeprav so s sedanjo vlado vsi ti načrti padli v vodo, je bila pozornost še večja.

Kakšen je torej položaj v delavskem pokretu? V katero smer se bo razvijal v bodočnosti?

Za vsakogar, ki hoče stvarno in objektivno ocenjevati željo večine delavstva ni težko uganiti. Če bi bila delavstvu dana možnost samoodločbe v njegovem pokretu, bi se večina izrekla za — eno edino močno in uspešno stanovsko strokovno organizacijo. Tega hotenja v delavskih vrstah nikdo ne bo zaustavil, pa naj se strokovni pokret po komurkoli usmerja drugam, ali naj bodo pota politike kakršna koli.

To hotenje po delavski skupnosti je posledica, oziroma uspeh Golgote, preko katere je moralo hoditi delavstvo v borbah svojih stanovskih gospodarskih interesov. Uvidelo je škodo, katero trpi zaradi tega, ker njegove vrste niso enotne — tako strnjene, kakor so vrste delodajalcev. Medsebojno trenje je oslabilo delavski pokret, čeprav z milijonskimi zneski zdrži organizacijski aparat, s svojimi visokimi mesečnimi prispevki. Delavstvo je izgubilo vsako upanje v dosedanja način strokovnega udejstvovanja. Ogromno število neorganiziranih delavcev so nam močan dokaz za to.

Z združitvijo slovenske in srbske delavske organizacije na skupni vrhovni centralni forum

je samo prvi korak k uresničenju hotenja delavske večine — do delavske enotnosti. V tem je ves pomen in namen tega dejanja. Naj iz drugih krogov prihajajo kakšne koli vesti, jim bo razvoj dogodkov sam dokazal, da so ali v zmoti ali pa namerno raznašajo neresnico. Delavski pokret, ki je vsa leta životaril sam zase in hodil zelo vijugasto pot, se je z organizacijo Zveze združenih delavcev vključil v narodovo skupnost. Na teh narodnostnih temeljih je zgrajena tudi delavska organizacija srbskega delavstva. Iz tega narodnostnega torišča išče delavska stran zgraditve močnega edinstvenega strokovnega pokreta. Prvi uspeh je dosežen. Prepričani smo, da ne bo dolgo, ko bomo lahko z veseljem ugotovili, da se je dosedanja zvezi med slovenskim in srbskim delavstvom pridružilo tudi hrvaško delavstvo. Delavstvo naše države Jugoslavije si bo morda v bližnji bodočnosti zgradilo enoten delavski pokret, ki bo slonel na narodnih temeljih Slovencev, Hrvatov in Srbov. V uspešnejšo obrambo in reševanje vseh stavljenih problemov in težkoč si bo osnovalo skupno državno centralo na popolnoma avtonomen način.

Nameni za prisilno enotno delavsko organizacijo, ki so jo hoteli uresničiti nekateri ljudje iz prejšnje vlade, za poznavalca zgodovine strokovnega gibanja zadnjih dvajsetih let ni nikaka novost. Še presveča je zgodovina, da bi moglo delavstvo pozabiti na teror in pritisk, ki ga je izvajal pri nas marksizem v geslu: Vse delavstvo organizirati v marksistično strokovno organizacijo. Še so aktivni delavci KID ljudje, ki so nad vsakomur, kdor se jim je uprl in ni hotel k marksizmu, počeli tak teror, kakršnega s strani delodajalcev do danes hvala Bogu še nismo doživeli. Naši dobrohotnosti in popustljivosti se imajo zahvaliti, da se njim danes ne godi tako, kakor se je godilo takrat našim delavcem. Marksizem ni zrasel na slovenskem zelniku, zato si ga delavstvo ni moglo osvojiti in je načrt o edini marksistični strokovni teoriji propadel. Delavstvo, ki je bilo pod silo razmer v obratih primorano biti tam organizirano, sedaj, ko so maloštevilni odločni delavski pokretaši zlomili marksistični teror, v trumah zapušča njihove vrste.

Kakor je bila zrušena sila in pritisk z marksistične strani, tako je bila tudi ovržena misel po prisilni strokovni organizaciji s politične stran-

ni. Ne malo zasluge, če ne vso, imata naša dva slovenska ministra, katerima je hotenje delavstva poznano. Delavstvo si gradi samo s prosto voljo svojo enotno strokovno organizacijo na način, ki je njemu koristen. V tej smeri bomo

še bolj kakor do sedaj v bodoče zastavili svoje sile. Vrste organizacije Zveze združenih delavcev se množijo iz dneva v dan in to nam je dokaz, da s svojim delom izpolnjujemo samo voljo slovenskega delavstva.

Kovinar.

Brazde gorenjskih študentov

Katolicizem in narodnost

Naše geslo je: »Z Bogom za narode«. In naš program: Z Bogom, po božjih zapovedih in naukih delati za narod. To je lepo delo, vzvišeno, pri nas katoličanih še posebno, ker gradimo narodnost na božjih načelih in po božjih postavah.

Posebno zanimanje za narodnostno vprašanje je v naši dobi mnoge privedlo do novega poganstva, do rasizma. Zakaj? Ker niso gradili na božjih temeljih. Tudi pri tem vprašanju moramo gledati na to, kaj Bog govori o narodu in o odnosu narodov med seboj. Rasizem in podobni sistemi so obsojeni. Pij XI. je v okrožnici »S pekočo skrbjo« dne 14. marca 1937 javno povedal, kam rasizem vodi.

Mi pa gradimo delo za narod na katolicizmu. Kot vdani sinovi Cerkve poslušamo njen nauk o narodnosti.

Narod jemljemo mi v kulturnem pomenu kot skupnost ljudi, ki izhajajo iz istega rodu, govore isti jezik in se po posebnih lastnostih in običajih ločijo od drugih ljudi. Tudi mi pripadamo takemu narodu in od njega uživamo mnoge koristi.

Nekaterim se zdi narodnostno vprašanje ka-

kor nekaj, česar se skoraj ne smemo dotakniti. In ravno katoličani imamo za to narodnostno vprašanje trden temelj v sv. pismu, ki je razodetje božje po Jezusu in njegovih apostolih. Sveto pismo nam o narodnosti ne govori v modernih izrazih, ne, sveto pismo govori iz tistega časa. Jezus je učil svoje nauke z ozirom na tisti čas in razmere, v katerih je živel, pa je vendar govoril tisočletjem, vsem ljudem in vsem časom. Isto je glede narodnosti. Narodnost v Jezusu Kristusu ni nič zgubila, nasprotno, dobila je novo večnostno vrednost. Z besedo in dejanjem je pokazal, kako se narod in narodnost sme in mora ljubiti.

Na tej ljubezni našega Učitelja in Vodnika skozi življenje sloni naša ljubezen do naroda in naše delo zanj. Kdo nam bo zameril, da se danes v nemamo v ljubezni do slovenskega naroda doma in na tujem, da se podajamo pod zastavo narodnostne ideje. Ne bojmo se, naša ljubezen do naroda sloni na Kristusovi ljubezni. Ni res, da bi ne bili katoličani, ako se nam zasolzi oko v ljubezni do domovine, ako se ogrevamo za materin jezik, za narod in njega pravice, za slavo in srečo v bodočnosti. To nas šele dviga in s tem se izkažemo, da smo tudi v tem Jezusovi učenci.

—skr—

terim je prav za prav posvečena kot kazipot pri našem izvenšolskem delu. Radi smo in bomo posegli po njej, zlasti ob ustanavljanju novih študentskih organizacij, ki potrebujejo čim skrbnejše nege.

Knjigo bi lahko razdelili v dva, oziroma v tri dele. V prvih treh in v zadnjem članku so obsežne idejne smernice, v drugih sedmih pa je obdelan ves kamniški okraj od vseh strani. Zlasti ta jasna slika, ki jo dobimo z zgodovinske, gospodarsko-socialne, prosvetne, cerkvene in umetnostne strani, nam je lahko za zgled, v čem naj bo to študentsko počitniško delo. Treba je najprej svoj kraj poznati in potem šele začeti, ko veš, kje so vrzeli, ki čakajo popravila in dopolnitve. Delo bo vzor marsikateremu dijaškemu društvu in krožku pri bodočem delovanju. Želeti bi bilo, da bi se študentje v čim večjem številu oglašili v jubilejni knjigi študentskega društva; kajti razen dveh opazimo med sodelujočimi same starešine, črt.

Jeseniško gledališče

»Trije muzikantje« in »pustni korzo«.

Za zaključek pustnega veseljačenja nam je gledališka družina »Aljaž« v Krekovem prosvetnem domu nudila zopet dvojno večerov.

Na pustno nedeljo zvečer nas je razveselila s komedijo v treh dejanjih »Trije muzikantje«. Komedija je med tovrstnimi deli eno tistih, ki poseže globlje v človeka in ga prepriča o svoji upravičenosti in veljavi.

Komedija obravnava vsakdanje življenje bohémov, njihovo razmerje med seboj, njihovo realno gledanje na življenje, na pravice in dolžnosti. Borno je njih življenje, denar za muziciranje po občestnih vogalih in dvoriščih je težko prislužiti, vendar so v svojem idiličnem »družinskem« življenju kot otroci, preko katerih sicer stopa življenje s trdimi koraki, a jih v njih naivnosti in nenačrtnem humorju ne spravlja s tira.

Ves zaplet in razplet je položen v igro treh bohémov: lahkoživega pijančka Karla, resnega in vendar prikupnega, skozi in skozi doslednega sofista Kristofa ter vetrnjakega, razdražljivega rušitelja hišne harmonije Miška. Te tri osebe — poleg dveh žensk, ki vedrijo in oblačijo v njih hiši — dajejo delu prikupno enotnost, ki jo poživijo še figura robatega Konrada. Dasi delo ni tendenčno, je vendar tu in tam opaziti pikro

Godina Jože:

V znamenju zelene kravate

(Dalje)

XII. Zveza z Jesenicami, g. Šoberl Ciril aretiran

V predzadnjem sestavku smo omenili, da so v zvezi s tako zvanimi šenčurjskimi dogodki poleg Domžalčanov iskali tudi 6 Jeseničanov. Na tisto opazko sem dobil pojasnilo, kako je bilo z udeležbo z Jesenic.

Tistega znamenitega jnsarskega političnega shoda v Senčurju se je res udeležilo menda 6 Jeseničanov. Kar tako iz radovednosti. Shodov je bilo v tistem času malo, ker si jih takratni poslanci niso upali prirejati. Če so ljudje zvedeli, da se bo vendar kje vršil kak shod, so prišli zborovat tudi od daleč. Tako na primer z Jesenic v Senčur pri Kranju. Jeseničani so se na shodu obnašali kakor sto in sto drugih zborovalcev. Znano je, da je bilo na tem shodu mnogo vpitja, največ: »Živel dr. Korošec«, »Živela svoboda«, »Dol z JNS«, »Dol z Živkovičem« itd. Ni verjetno, da bi Jeseničani bili pri tem tihi. Polen pa najbrž v obrambo niso metali, kakor so to nekateri res storili na Umnikovem dvorišču. Tudi streljali niso, ker niso imeli orožja. Streljali so samo orožniki. Zelene kravate so pa res nosili. Saj so imeli take kravate skoraj vsi udeleženci shoda.

Ta shod se je vršil na nedeljo dne 22. maja 1932. Dober teden nato so se pa začele vsesplošne aretacije. Tudi na Jesenicah. Dne 30. maja se oglasi pri vratarju tovarne KID na Jesenicah takratni orožniški komandir Branko Mitrovič in vpraša za takratnega delavca sedaj mojstra g. Cirila Šoberla. G. Ciril Šoberl je bil res v tovarni pri svojem običajnem delu. Od dela je bil poklican k g. komandirju, ki mu je napovedal aretacijo, — ker je bil na shodu v Senčurju. Oboroženo oblast je treba poslušati in tako je g. Šoberl v orožniškem spremstvu zapustil tovarno. Sla sta na orožniško postajo, toda iz previdnosti ne mimo Krekovega doma, ampak po stari Savi. Tam mimo Krekovega doma najbrž ne bi bilo varno! Saj bi vsak lahko sprevidel, da je g. Šoberl aretiran, ker sicer ne bi hodil z orožnikom po jeseniških ulicah in cestah v delavski obleki in ves zamazan od tovarniškega dela. In tam v okolici Krekovega doma, kjer se zbirajo ene sote ljudje in Šoberlovi znanci, najbrž ne bi prenesli, da ne bi kakšne zinili na račun batinaškega režima.

Na orožniški postaji je bilo nato zaslišanje: Kdo vse je bil z Jesenic v Senčurju, ali je metal kamenje, glavno pa, dali ga je za udeležbo nagovarjal g. Križman? G. Šoberl se ni mogel spomniti, kdo z Jesenic je bil še z njim, on pa da se je mirno vedel ter gledal, kakšen je bil potek shoda, ne pa da bi celo kamenje metal! Vsa lepa razlaga ni nič izdala. Moral je celo noč ostati na orožniški postaji, če bi se morda spomnil, kdo je še bil z njim in če ga ni morda vendar g. Križman nagovoril za to strašno zločinstvo, da je šel na javen shod v Senčur.

Drugo jutro ob 6 je šel z orožniškim spremstvom na kolodvor in na vlak ter se zastoj peljal do Kranja. Od tam so šli do Senčurja (kakih 6 km) peš. V Senčurju so hodili od gostilne do gostilne ter ga povsod predstavljali, češ: »Ali poznate to jeseniško barabo?« Pa živa duša ga ni poznala. Torej že ni mogel biti glavni razgrajec, kajti potem bi si ga že zapomnili in v enem tednu ne bi pozabili, kakšen je bil...

Poizvedbe v Senčurju so bile brezuspešne. Zato nazaj na Jesenice. Ob 6 zvečer je bil spet zaslišan od komandirja na Jesenicah. Ostro so zahtevali od njega, da naj prizna, da ga je res Križman nagovarjal, da je šel v Senčur! Obljubljali so mu, da ga spustijo domov, da bo prost, če le prizna to. Toda, kako naj prizna, če ni bilo tako. Lagal se pa vendar ne bo!

Ker na Jesenicah niso znali od njega dobiti priznanja, so ga poslali v Ljubljano. Morda znajo na ljubljanski policiji lepše vprašati.

Najvažnejše vprašanje v Ljubljani je bilo spet, če je duhovnik Križman imel prste zraven. G. Šoberl pa seveda tudi gospodom v Ljubljani ni vedel drugega povedati kot orožnikom na Jesenicah. Zato so ga pa prihranili še naprej v Ljubljani in ga poslali v policijske zapore v stavbi deželnega sodišča v Ljubljani, kjer je našel že lepo število tovarišev iz šenčurske in domžalske okolice.

Dvanajst dni je g. Šoberl premišljeval, kako je prav za prav moralo biti v Senčurju. Toda kar nič se ni mogel spomniti kakor kar je že itak povedal. (Dalje prihodnjič.)

ironijo, ki skoro meji na zaničevanje človekovega dostojanstva, ki se tiče mlade žene Ane. Drugače pa je stvar duhovita. — Igralci so pokazali precej originalnosti, česar doslej pri podobnih delih nismo opazili. Vloge g. Lamprehta kot Kristofa, g. Cegnarja kot Karla in g. Zeleznika kot Miška so bile sorazmerno precej enako obdelane, dobro nastudirane in podane, dasi se ne moremo ubraniti občutka, da je bil najbolj dosleden lik Kristofa. G. Zelezniku bi mogli očitati malce pretirano deklaracijo, čeprav je bil dovoljno temperamenten. Posebno priznanje zaslužita Kati ge. Žnidarjeve in Ana gđ. Zvezdove. Konrad g. Novaka je bil dober. Režija je bila odlična, le tempo igranja je bil prepočasen. Uvodna beseda je bila brez učinka in naj bi odpadla. Odmor med dejanji so bili predolgi.

Prireditve na pustni torek nas ni mogla spraviti v neugnano veselje. Dolgočasni in neoriginalni so bili ostanki cirkusa »Cludskega«, ki je bil predolg in neduhovit. »Potrkan, ples«, naš stari gorenjski biser, bi se moral plesati v narodnih nošah, ne pa z divjim tekanjem mask, ki niso vedele, pri čem da so. Vsebinsko sta zadovoljili burki, katerih tempo bi pa moral biti bolj živ.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

»Ali ti je treba prav zdaj v Prago, Dreja? Tako lepo bi bilo še doma te počitnice.«

»Nič se ne da spremeniti Marjanica. In bolje je tako! Ni vsakemu vse najboljše dosojeno; pa se je treba vsemu privaditi!«

Vlakovodja zapiska.

»Z Bogom, Marjanica! Hvala ti za sestrovanje!« in jo poljubi v lice, ki je mokro od solza.

»Pozdravljen, Dreja! Pridi kmalu nazaj!«

»Mami in atu še enkrat moj pozdrav!«

»Bom. — In Anici?«

»Čemu? Dovolj je že bolesti! — Z Bogom! Z Bogom!«

Brž ga odnese vlak in skrije v ovinek. Marjanica mu maha z belim robcem, dokler ga sluti. Izza ograje ob tiru pa joče za njim dvoje svetlomodrih oči in hoče za njim v daljavo srce, ki šele v tem trenutku jasno dozna, da beži od nje ono, kar ji je bilo v srečo dano, kar pa je igravo v domišljeni užaljenosti samo sunilo od sebe! —

Ves teden po Drejevem odhodu Anica ni prestopila praga hiše. In kakor bi bila hiša izumrla, tako so brezizrazno strmela okna v mrtvaški tišini dan in noč. Brez glasu, brez glasne tožbe, brez pesmi, brez besede! Kakor Anica sama. Preko dneva je strmela ob šivanju predse in nikomur ni dala odgovora. Vse kretnje so ji bile mehanske, tope; oči pa široko odprte in brez solza.

Ponoči, ko je vse spalo in se je narava komaj drznila dihati, da ne bi zdelanih in betežnih budila iz spanca, je na Aničinem oknu ure in ure gorelo mlado telo v bolečini in je kričalo srce, raztrgano in tepeno do krvi, v zavesti krivde in doživljene kazni zanjo. In ko poletna noč ni mogla olajšati bolečine trpljenja, se je vrgla Anica

z zatrtim krikom na posteljo v znak in strmela v temo nad seboj in krog sebe z razpaljenimi ustnicami, kot belega kruha lačna tople besede, žejna pogleda iz zvestih in vdanih fantovih oči, ki jih je tako neusmiljeno zapodila v tujino.

Tako so se vlekli noči, kot ohromele deklice in dnevi, kot betežni starci. Aničina bol pa je bila od ure do ure hujša in strašnejša. Tedaj se ji je nekega jutra utrgalo iz srca in ji vse, vse, kar je bilo v njem gorkega, krvavega, pekočega in razpaljenega, izlilo na papir in odšlo v tujino k Dreji. —

Pa so zopet šli mimo dnevi in noči in z njimi trpljenje in muke in bolečine, ki so iz dneva v dan rastle v dvomu in negotovosti in upanju in brezupu v blaznost suvajočih misli in želja, v obup pred kaznijo zvijajočega se srca.

In je prišlo pismo. Veliko, debelo; iz njega so se vsula drobna pisma in z njimi spomini, rdeči, vabeči, rožno se smehljajoči! In prav na zadnje njegovo pismo, kratko, zadnje pismo, ki so iz njega rezale črke v Anico, kakor razklana čeljust v krčih se zvijajočega:

Gospodična Anica!

Vračam Vam pisma, ki jih imam od Vas, in vse spomine. Prosim, da mi ob prvi priliki vrnete moja pisma. Vse drugo si ohranite, ker je Vaše.

Ako ob priliki srečate Marjaničinega Amorja, ga v mojem imenu pobožajte!

Vdano pozdravlja

Dreja.

Pred Anico je zazijalo brezno in kakor bi jo bila nevidna silna roka udarila s kolom po temenu je omahnila vanj brez zavesti...

Drugo jutro je vstopil s sladkim poklonom in še slajšo besedo trgovec Hladnik in želel govoriti z Anico. Mati so povprašali in prinesli odgovor, da je Anica bolna. (Dalje prihodnjik.)

**Varno
naložite svoj
denar!**

HRANILINCA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garansirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi združni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Širite naš list „Namejah“

Vsem čitateljem tega lista naznanjam, da sem ceno premoga znižal na 240 din za 1000 kg na dom postavljeno v občini Jesenice in Koroški Belli. - Naroča naj se na naslov. Pooblaščen je tudi sprejemati naročila g. Otrin Franc na dvorišču g. Regovca. Imam tudi prvovrstni trboveljski premog, suha bukova drva in butarce.

Se priporoča

Mulej Stanko

Potoki št. 20, Slov. Javornik

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti,
pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti,
se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Belo namizno
vino din 10 — liter